



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 2. Quid sit connexio rerum, & quotuplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

QVÆSTIO II.

Quid sit connexio rerum, & quod duplex?

32 **I**D dicitur vniuersè cum alio quopiam connecti, siue connexum esse, quod ita cum sua naturâ est colligatum, vt sine eo esse non possit. Vnde patet, connexionem ex suo conceptu actum quemdam esse significabilem per verbum, quo vnum extremum tanquam subiectum cum alio, tanquam cum termino connecti, seu colligari dicitur iuxta doctrinam vniuersalem actuum traditam *suprà disput. 8.* Ex quo rursus fit, connexionem omnes condiciones, seu proprietates actus expositas ibi fortiri. Est autem connexio actus metaphysicus adequatè per identitatem intrinsecus suo subiecto adequatè iuxta doctrinam *in ea disput. traditam 9. 3.* atque aded relatio quadam cum suo subiecto adequatè adequatè identificata, iuxta doctrinam *quæst. præced.* Vnde connexio in suo conceptu reali non inuoluit terminum, cum quo suum adequatum subiectum connecti dicitur, quando subiectum à termino adequatè distinctum est. Id quod inde monstrandum venit. Nam, vel tale subiectum per suam entitatem præcisè est impotens esse sine tali termino, vel non? sed per suam simul, & termini entitatem? si primum, per suam entitatem præcisè erit cum termino connexum, quod ipsum est connexionem eius cum ipso esse adequatè identificatam. Si verò dicatur secundum, tale subiectum cum tali termino connexum non erit, vt patet; tamen cum illo connectatur coniunctum ex subiecto, & termino, vt omne totum connectitur cum sua parte, qui est casus exclusus. Constat igitur, connexionem cum suo subiecto adequatè esse adequatè identificatam, quando subiectum à termino adequatè distinctum est.

33 **D**ico autem, connexionem adequatè esse identificatam realiter cum suo subiecto adequato: quia licet sæpè aliqua res cum alio quopiam connectatur ex suppositione alicuius circumstantiæ extrinsecæ sibi, quo casu talis connexio cum tali re non est identificata adequatè. At tunc subiectum adequatum talis connexionis non sola res; sed coniunctum ex ipsâ, & tali circumstantiâ censendum est, cum quo certum est, esse eam adequatè identificatam realiter; siquidem perinde est, rem ex suppositione circumstantiæ connecti cum termino, atque coniunctum ex re, & circumstantiâ connecti cum termino, vt patet. Cæterum, quia res ex suppositione circumstantiæ, potius, quam coniunctum ex re, & circumstantiâ solet plerumque dici connexa cum termino; talis connexio respectiue ad tale subiectum actus est metaphysicus semiextrinsecus; id est, inadæquatè tantum identificatus cum illo; cui etiam proinde contingens erit, quando circumstantia ex qua etiam ille desumitur, ipsi subiecto fuerit contingens.

34 **D**ico etiam. Quando subiectum à termino adequatè est distinctum: quia sæpè etiam idem secum ipso, & totum cum sua parte connecti dicitur (connexionem scilicet circulari, iuxta dicenda *postmodum*). Quo casu subiectum adequatè connexionis; atque aded etiam ipsa connexio ab eo indistincta realiter; aut adequatè; aut inadæquatè identifi-

cantur cum termino. Ita tamen, vt connexio eo solum titulo identificetur cum termino: quia subiectum, cum quo ipsa adequatè est idem, identificatur cum termino. Vnde rursus apparet de ratione connexionis in vniuersum esse, cum suo subiecto adequatè adequatè identificari realiter, quâ ratione explicatum est.

Iam verò connexio in metaphysicam, physicam, 35 & moralem primâ diuisione diuiditur. Connexio metaphysica est, quâ subiectum ita est colligatum cum termino suapte naturâ, & essentiâ, vt sine illo nullâ potentiâ possit esse; aded, vt si esset sine illo, duo necessariò sequerentur contradictoria simul vera: quod penitus est impossibile. Hoc pacto connectuntur actio cum effectu per illam factò, & cum principio efficiente: Cognitio omnino infallibilis cum suo obiecto: creatura cum Deo, &c. Connexio physica est, quâ subiectum ita est colligatum cum termino, vt sine illo naturaliter, & citra miraculum esse non possit; tamen possit miraculo interueniente. Sic connectuntur ignis cum calore, Sol cum lumine, accidens physicum cum substantiâ, &c. Connexio denique moralis ea est, quâ subiectum ita est colligatum cum termino, vt sine illo esse non possit, spectato modo, quo cuncta, aut semper, aut ferè semper, aut plerumque solent spectato iure naturæ. Vnde connexio moralis varios gradus potest habere, quos ad supremum, medium, & infimum possumus reuocare, quales sunt tres insinuat: supremus scilicet, quando subiectum sic se habet ad terminum, vt in eadem rerum, & circumstantiarum peristasi nunquam sit sine illo. Medius, quando ferè nunquam. Infimus, quando maiori ex parte, etsi aliàs tum absolute: tum naturaliter sine illo esse posset. Exemplum sit primi gradus, connexio, quam habet cum existentia Romæ testimonium eorum omnium, qui Romam esse testati sunt. Exemplum secundi gradus, quam habet indigentia parentis inopis cum largitione muneris à filio prædiuite, & probo faciendâ. Exemplum tertij, preces filij cum re facilius præstandâ à matre.

Porro connexio metaphysica in ipsis rerum essentis, in essentialique existentia nullâ potentiâ refragabili, quam illæ habent termini connexionis, fundatur: Connexio verò physica in existentia naturali, iuridicâ, siue in naturali debito, quo terminus connexionis subiecto connexo debetur, aded, vt nequeat citra miraculum illi negari; tamen per miraculum possit: Connexio verò moralis in propensione, inclinatione, necessitudine, siue propinquitate, quam subiectum aliàs indifferens respectu termini connexionis præ extremo contradictorio habere censetur. Quæ tanta esse potest, vt de existentia talis contradictorij: ne physicam quidem formidinem, siue suspicionem relinquat, vel tanta, vt non relinquat formidinem prudentem, licet relinquat physicam, iuxta primum, & secundum dictorum graduum, vel denique tanta, iuxta tertium, vt locum det, aut suspicioni prudenti, aut iudicio minus probabili de existentia dicti contradictorij. Pro quo videnda dicta *suprà disputat. 5. & 6.*

Secundò, quælibet connexio ex prædictis in immediatam, & mediatam diuiditur. Immediata est, quando vnum extremum cum alio per se immediatè; seu nullo medio interposito connexum est. Mediatâ verò quando

Disp. XIV. De relat. connex. &c. Quæst. II. 399

quando vnum extremum cum alio connectitur per mediam aliquod, aut per plura media interposita. E. g. si A connectitur per se cum B, & B cum C, & C cum D, & D cum E, &c. Connexio, quam A habet cum B immediata est, sicut, & quam habet B cum C, & C cum D, & D cum E &c. quam verò habet A cum C, cum D, cum E &c. mediata est: sicut & quam habet B, cum D, cum E &c. necnon, quam habet C cum E &c. Ex quo patet primò, connexionem immediatam vno tantum modo, siue vno tantum gradu posse esse talem; mediatam verò multis: quia potest esse magis, aut minus mediata; siue remota in quouis gradu numerabili, nempe in secundo, in tertio, in quarto, & ita deinceps. Secundò patet, quomodo series, siue progressio continua connexionum, terminorumque conexorum possit compingi, si A cum B, B cum C, C cum D, D cum E & ita deinceps connectantur. Tertio patet, seriem conexorum continuam aut posse excogitari ab vtraque parte infinitam, aut ab vtraque finitam, aut ab alterutra infinitam, finitamque à residua. Quæ autem ab vtraque parte est finita, aut potest esse circularis, vt si in hac conexorum serie A B C D E, E immediatè connectatur cum A, cuius remotissimam terminat connexionem; aut potest esse non circularis, vt si E in assignatâ serie cum nullo alio termino connectatur. Vtrum autem series conexorum ab vno latere, vel ab vtroque infinita possibilis sit, suo loco determinabitur.

38 Tertio, diuiditur connexio quatuor in mutuam, & non mutuam. Mutua est, quando vnum extremum cum alio, & vicissim hoc cum illo connexa sunt. Non mutua verò, quando vnum extremum cum alio connexum est; sed non è conuerso. Connexio autem mutua; aut potest esse immediatè talis, vt si A cum B, & B cum A immediatè connexa sint; aut potest esse talis mediata, vt si A mutuo immediatè connectatur cum B, & B similiter cum C, quo casu A, & C mutuo mediata connexa erunt; aut potest esse talis partim immediatè, partim mediata, vt in omni serie circulari alias non mutuo conexorum contingit. Si enim in illâ serie A B C D E, E connectitur immediatè cum A connexo secum remotissimè, A, & E partim immediatè, & partim mediata mutuo inter se connexa erunt.

39 Quarto, connexio metaphysica in circulearem, & rectam est diuidenda, iuxta diuisionem actus circularis, & recti traditam *disputatione* 8. *quæst.* 3. Circularis dicitur ea, quæ vnumquodque secum ipso connexum est; tum etiam ea, quæ totum quoduis connexum est cum qualibet suarum partium, à qua inædæquate tantum distinguitur. Recta verò dicitur ea; quæ quoduis subiectum cum termino adæquate à se distincto connexum est; idque siue subiectum, & terminus per nostram rationem; siue realiter distinguantur. Dari quippe formalitates suapte conceptu connexas cum aliis, à quibus non distinguuntur realiter, sed per nostram rationem tantum indubitatum est, vt ex dicendis apparebit.

40 Quintò, connexio sumpta vniuersè, alia est secundum *esse* quiditatum; siue subiecti; siue termini; alia secundum *esse* existentiale; alia secundum vtrumque *esse*. Quocirca nouem imprimis combinationes facindæ veniunt. Quiditas enim subiecti connecti potest cum quiditate termini, aut cum existentia termini; aut cum vtraque. Ecce tres; si militerque existentia subiecti, vnde alia tres; si militerque coniunctum ex quiditate, & existentia subiecti, vnde tres reliquæ. Et quoniam tam quiditas, quam existentia siue subiecti, siue termini aut abso-

Pharus Scient. Tom. I.

luta, aut conditionata esse potest, iuxta doctrinam latè traditam *disputatione* 10. hinc crescunt combinationes; atque adedò connexionum genera vsque ad 225. in quibus prolixè recensendis non est, cur immorer: id enim facile præstabit quisque versatus in combinando. Appello autem impræsentiarum *esse* quiditatum, & quiditatem siue subiecti, siue termini, quamlibet veritatem spectantem ad statum quiditatum eorum; siue ad essentiam; siue ad passionem eorundem pertineat illa. *Esse* verò existentiale, & existentiam dico, quamlibet similiter veritatem pertinentem ad statum ipsorum existentiale, iuxta dicta *loco citato*. Idque siue subiectum, aut terminus connexionis sit quid positium, cui formaliter, & propriè conuenit habere quiditatem, aut existentiam, aut vtrumque, siue sit quid negatiuum, cui tantum per quandam æquiualentiam id conuenit, iuxta dicta *disputatione* 9. *quæst.* 3. de quo etiam *disputatione* 10. plura sunt dicta, quæ ad rem recolenda.

Hinc sextò, connexio sumpta vniuersè subiecti ad terminum esse potest, aut respectiue ad idem terminum, in quo ambo esse, siue habere suum *esse* dicantur, aut respectiue ad diuersa: nimirum respectiue ad eundem statum, aut ad diuersos; ad idem tempus, aut ad diuersa, ad eundem locum, aut ad diuersos; ad idemque subiectum, aut ad diuersa; res quippe esse, siue habere suum *esse* dicuntur in aliquo statu, in aliquo tempore, in aliquo loco, aut etiam in aliquo subiecto, sumpto subiecto vniuersè pro quouis alio tertio, aut pro subiecto prædicationis, quod tertium vniuersalissimum est; in quo prædicatum, quod ad rem attinet, dici potest sæpeque dicitur habere suum esse.

Vnde itidem multæ aliæ combinationes; atque multa connexionum genera pullulant, quas numerare opus non est. Sat sit scire, e. g. fieri posse, vt A prout habens esse in statu existentiale connectatur cum B prout habente esse in eodem statu existentiale, aut in diuerso; nempe in quiditatu: primumque eueniet, si A non possit existere, quin existat B: secundum, si A non possit existere, quin B sit possibile; aut sit tale, vel tale quid ex suo conceptu obiectiuo. Tum fieri potest, vt A prout habens esse in tempore præsentè connectatur cum B prout habente esse in eodem tempore; aut in diuerso: nempe in præterito, vel futuro. Primumque eueniet, si A nequeat existere in tempore præsentè, quin in eodem existat B. Secundum, si A nequeat existere in tempore præsentè, quin B vel existerit in tempore præterito, vel sit exiturum in futuro. Tum fieri potest, vt A prout habens esse in hoc loco connectatur cum B prout habente esse aut in eodem; aut in alio. Primumque eueniet, si A nequeat existere in hoc loco, quin in eodem existat B. Secundum, si A nequeat existere in hoc loco, quin existat B in aliquo alio. Tum denique fieri potest, vt A prout habens esse in hoc subiecto connectatur cum B prout habente esse aut in eodem, aut in alio: primumque eueniet, si A nequeat conuenire huic subiecto; idque siue intra statum quiditatum, siue intra existentialem, quin conueniat eidem B pariter, aut quiditatuè, aut existentialem. Secundum. Si A nequeat conuenire huic subiecto, quin alteri subiecto conueniat B. Similiterque in reliquis casibus residuarum combinationum, quas multas esse constat ex dictis, philosophandum est. Ex quibus omnibus satis apparet, quid sit connexio rerum, & quotuplex.